

אחת הפצצות של משפט אייכמן: נסיון של מוגע בין אדולף אייכמן לבין ז'בוטינסקי, בשנת 1935. המחלקה היהודית של הס.ט. ש. אייכמן כבר עמד בראשה, פנתה אז לז'בוטינסקי בפולין, הציעה לו לעזור לרגירה המונית של יהודי גרמניה, יחד עם שלישי מרוכסם. את הרכוש הציעו הגרמנים להעביר בצורת סחורות, כולל נשק.

בין השאר דובר אפילו על צוללות. ז'בוטינסקי סירב להיכנס למשא ומתן.

לא נתן אף לעוזרו לבוא במגע עם הגרמנים.

כמה עולה חברי-הנמסר? שאלה זו תתברר בקרוצ, כאשר מפא"י תפתח בסיבוב הסופי והמכריע במאבק לשינוי שיטת הבחירות. מפא"י תקנה

עד אז שורה של חברי כנסת, מכל הסיעות, שיצביעו בעד השינוי, בניגוד לדעת מפלגותיהם. כבר עתה קיימת דאגה חמורה, במספר מפלגות, מפני

התפתחות כזאת בשורותיהן. שלב נוסף בהתפתחות זו: אנשירות אופוזי-ציוניים אחדים יצטרפי בקרוב ליגאל ידן במלחמה לשינוי השיטה ואחדים

מהם אף יגיעו בדרך זו להצטרפות למפא"י.

אל תשתעשעו באשליה כי מפא"י תסכים לשינוי חלקי בלבד, כגון בנוסח השיטה האזורית-יחסית (חלוקת הארץ ל-12 אזורים, אשר בכל אחד מהם ייערכו בחירות יחסיות). שיטה זו, החביבה על הציונים הכלליים ועל כמה מאנשי הוותיקים, לא תתקבל ברגע המכריע על ידי מפא"י, שתחתור לשינוי מוחלט — הנגת השיטה האזורית-הרובנית (חלוקת הארץ

ל-120 אזורים, שבכל אחד מהם ייבחר ח"כ אחד, אשר יזכה לקולות הרבים ביותר). הסיכויים להצלחת הפיכה זו: חזקים.

(המשך מעמוד 4)

אינו מכיר בה תועלת מלאה, להושיבו ליד ההגה, שם אינו יוכל אלא לעבוד לפי לוח הזמנים.

על כן עמדו גם הקואופרטיבים על תנאי זה, שעה שהגישו הצעות-הנגד שלהם לתביע את ההסדרות: לזמנים לקבל כחבר כל מי שהיגו בעל רשיון נהיגה לאוטובוס, או המתחייב ללמוד ולהשיג רשיון זה בעזרת ה-קואופרטיב — טענו.

החברים התנגדו לקבלת עובדי מוסך או אחרים, מתוך נימוק נוסף, חשוב מאוד לי גביהם. המשכורות המשתלמות לחברים מבור סת על מקצועם. נהג מקבל יותר מפחה במוסך, מאחר שהמשכורות מוכנסות למאגר כללי, המחולק באופן שחה בין החברים, עלול צירופם של בעלי מקצועות "נחותים" להוריד את רמת המשכורות. ברגע שהם בעלי רשיון נהיגה, יקבלו שכר של נהג ותרומתם למאגר השכר הכללי לא תוריד את הממוצע.

לכן השיב ההסתדרות: בטלו את השכר האחיד; קבעו משכורת לפי התפקידים. "בי שום אופן", השיבו החברים. פתום: פיצול החברים למעמדות יחודי לשרותיהם סיכ-סוכים מעמדיים, העלולים לפורר את ה-

בדרכו לבית-ספרו, הועף מעוצמת הפגיעה אל שמשות חלון המכונית, ניפץ אותה, הושך לך אל גג המכונית ונחבל קשה. כעבור 12 שעות הוא נפח את נשמתו בבית-החולים. תאונה קטלנית מקרית זו יכלה להיות את סוף הקאריירה המדינית של גויה; שכן דוקא אותה תקופה עמד משרד-החוץ למנות את גויה לאחד התפקידים החשובים ביותר ב-שרות-החוץ של המדינה. אם היה נמצא אשם בגרימת מות מתוך חוסר זהירות וזהה נענש במאסר — העונש המקובל בעבירות מעין אלו — ספק אם היה כשר למילוי משרה מדינית כה חשובה.

מעמד — כיכוח מספקת? מעיני שופט השלום הירושלמי הצעיר והמבריק יוסף חריש, בפניו הועמד גויה לדין, לא נעלמו עובדות אלו. השאלה בה היה צריך חריש להכריע, אחרי שמצא את גויה אשם בגרימת מות כתוצאה מנהיגה במהירות יתרה ואיצפירה. היתרה: האם יש במעמדו ובמצבו גויה להשפיע על גורלה?

מצד אחד ניצב בפני השופט עברו של מרדכי גויה (לשעבר חיינסיין). הוא היה קצין מודיעין בצה"ל, שבתקופת הקרבות, במלחמת העצמאות, ביקש העברה לשירות קרבי. גויה היה מ.פ. בגדוד 61 הירושלמי, השתתף בקרבות שיך גראח, בכיבוש והח-זקת הקסטל, קסטון, נוטרדאם. הוא היה מפקד הפלוגה שהחיליה הרגו את עבד אל-קאדר חוסייני בקסטל. הוא עמד בראש הכח שפרץ דרך שער-ציון לעיר העתיקה הנצורה, קיבל על עצמו את הפיקוד על הכוחות ה-ערביים שם, נפצע קשה בחזהו בעמדו בעמ-דת תצפית. מיד אחרי המלחמה נכנס למש-רד-החוץ, עלה בדרגה במהירות מסחררת. מנהל משרד החוץ, חיים יחיל, הצהיר כי עומדים להטיל על גויה תפקיד מרכזי באחת הביירות החשובות בעולם.

מצד שני קבע חריש: "מהירות נסיעתו של הנאשם בשעת התאונה, כשהיא שלובה עם זניחת חובת הצפירה, היתה הרת-אסון ורצופה רשלנות". איזה משתי כפות המאזן ניים הכריע?

בשבוע החולף גזר חריש את גזר דינו: "קנס של 1200 לירות לנאשם גויה ושליחת רשיון הנהיגה לתקופה של שלוש שנים". הנסיבות הקלו. מה היו השיקולים ש-הצילו את גויה ממאסר? קבע חריש: "אילו גרמה רשלנותו של הנאשם, כשהיא לעצמה, למותו של המנוח — חושבני כי העונש היאות לנאשם היה אחד — מאסר, אף כי שים לב למעמדו, ולמצבו האישי המיוחד, שבעטיו תהיה נודעת להטלת עונש המאסר חומרת-יתר לגבי מלגבי אחרים. אולם חברה לרשלנות זו גם רשלנותו של המנוח גוס... ותרומת רשלנות זו של המנוח ניכרת, אף רצינית היתה, והיא היא שפתחה את מקור האסון... לנוכח תרומת רשלנותו של ה-מנוח ולאורם של כמה שיקולי-להאי הנעוצים במצבו האישי של הנאשם, חושבני כי שו-רת-הצדק לא תלקה אם הנאשם לא ית-לוקה עתה בגופו, אלא בממונו בלבד, בשל גרימת המות...".

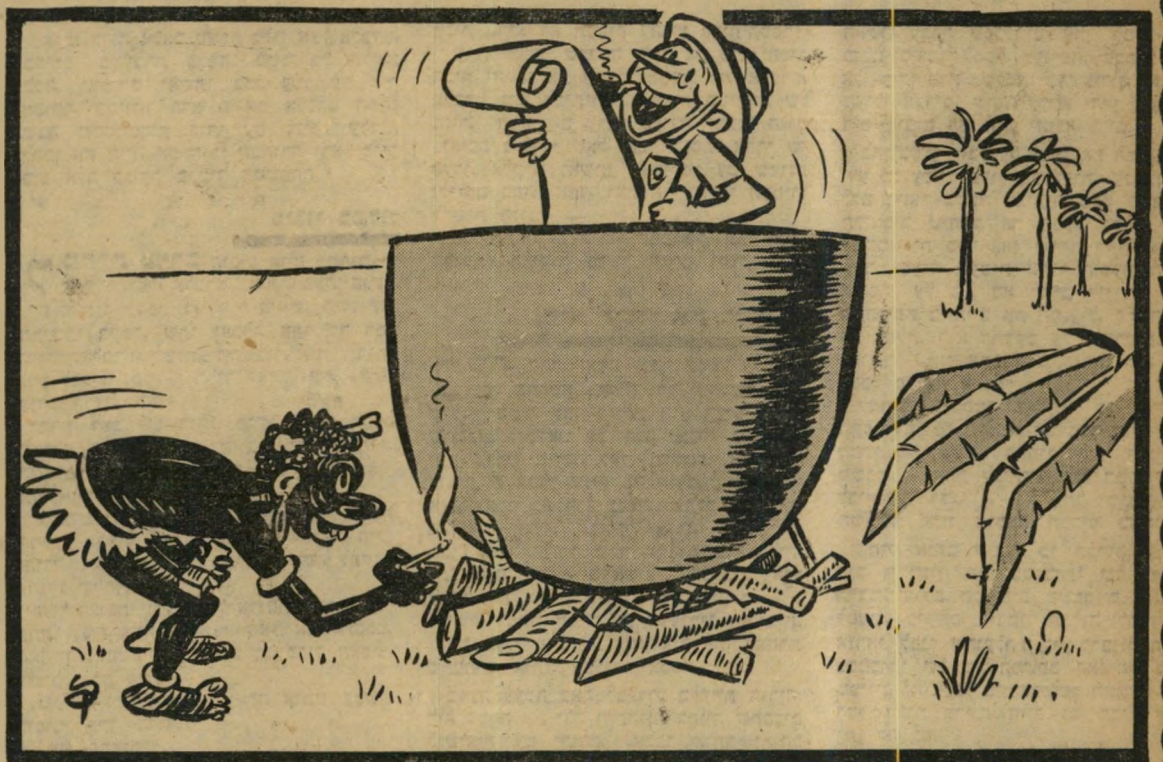
הקאריירה של גויה ניצלה. יומיים אחרי גזר-הדין הוא מונה לתפקיד ציר ישראל בהאשנינגטון. שלילת רשיון-הנהיגה שלו אינה כרת-החוק, כיוון שכדי לנהוג בארצות הברית יהיה עליו בין כה וכה להיבחן שם מחדש בנהיגה. אבל, הטעימה אורה רצה-בי, עורכת-הדין המתלמדת אצל השופט חריש, הוא לא יוכל להחנות את מכוניתו במוסך השגי רירות — זה שטח ישראלי."

בטחון

סרבן הגיוס

"מהו ערבי?" במדינת ישראל, בה קובעת הרבנות האשית בקשר לסוגייה המקביל-לה, "מהו יהודי?" ניתנת הזכות לקבוע את ערבותו של אזרח... בידי משרד הבטחון. כך הסתבר השבוע, שעה שבין אזרחיו הדרוזיים של הגליל פטטה שמועת מעצרו של המשורר הדרוזי הצעיר (21) סמיח אל קאסם, בעון השתמטות מגיוס לצה"ל. המיעוט הערבי משוחרר בישראל מגיוס לצה"ל, מתוך התחשבות בעובדה שערביי ישראל רואים את עצמם, לא אחת, קרובים יותר לאלה בהם היו נלצים להילחם, אולי בשורות צה"ל מאשר לחילי ישראל. לא כן בני האוכלוסיה הדרוזית — הנחמים ממעמד דתי וציובורי של עם נפרד, בעיני השלטונות, מחויבים לשרת בשורות הצבא הישראלי. בעוד בני הודו תאששו, השייכים הדרוזיים ובלבד העדה, מתנגדים מטעמי דת

(המשך נעמוד 16)

"והריני מכריז בזה על הננקת העצמאות לארץ זו..."

בן גוריון יעשה שוב מאמץ להפריד בין אחדות-העבודה ומפ"ם, כדי להחליש את חזית הלוחמים נגד שינוי שיטת הבחירות. ייתכן כי בן-גוריון ינאם ברוח זו בועידת הקיבוץ המאוחד, אותה יכבד בנוכחותו.

הפרופסור מרכוז ריינר מהטכניון יהיה אחד העדים החשובים של ההגנה במשפט אהרון כהן. בין השאר יעיד ריינר כי קיים מעג עם אותו מוסד מדעי זר שכהן עמד עמו בקשרים, וכי מגע כזה לא היה בחזקת ריגול.

צפה למאבק חריף בין תנועת-המושבים לבין משה דיין, על רקע תכנון החקלאות לפי הצעות שר-החקלאות.

היכון להופעת היאטרון בשפה הגרמנית בארץ. תיאטרון יוזפוסטר הווינאי, מייסודו של מאכס ריינהארד הידוע, הציע לבוא לארץ ולהופיע באולם הבימה, תזורת ביקור נומלין של הבימה והופעתה במשך שלושה ימים באולם התיאטרון הווינאי באותו זמן. אמרגן ישראלי כבר נסע לוינה בענין זה.

מאורע ספורטאי כחודש אוגוסט: בואה של ניבחרת הליגה הלאומית האוסטרית לשרת מישקים בישראל, כנראה כאורחת מכבי חיפה. הקושי המפריד, בינתיים, להופעה: יוקר הוצאות הנסיעה. קבוצה אוסטרית אחרת שתופיע בחורף בארץ: נבחרת העיר גרץ.

פקידים ממשלתיים ככירים יוזמים הקמתו של מועדון כידור פרטי חדש בירושלים, נוסח מועדון-התיאטרון התל-אביבי. מקום הבידור הסנובי, שינסה להחזיר לבירה צורות-בילוי מגוננות, יהיה מכתן בעיקר לתיירים ולקצידות הבכירה. ימנע, על-ידי מחירים גבוהים, המטעה מצד סטודנטים ונוער חסר-אמצעים. חברת התיירות הממשלתית-הסכימה להעמיד לרשות הפקידים הבכירים היוזמים נעשרים אגף לירות — מחצית הסכום הדרוש.

תאונות

אסון דיפרומטי

העשרים ואחד בנובמבר 1958 היה יום גורלי לגבי מרדכי גויה, מזכירה המדיני של שרת-החוץ. ביום זה דהר גויה בן ה-36, אחד הצעירים המבטיחים ביותר במשרד-החוץ, בכובניתו לעבודה, כשצעדו יר-שבת עובדת משרד-החוץ מרי כרמל. כבביש רופני בירושלים, בין קרת האוניברסיטה למוסד המקשה, פגעה מכוניתו ברוכב אופי-ניים צעיר, בנימיץ בורש (18), תלמיד ה-מיתח השמילית בלימטסה בית-הלרם, שהיה